2024/1349

22.5.2024

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) 2024/1349 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 14ης Μαΐου 2024

για τη θέσπιση διαδικασίας επιστροφής στα σύνορα και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1148

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 77 παράγραφος 2 και το άρθρο 79 παράγραφος 2 στοιχείο γ),

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Έχοντας υπόψη τις γνώμες της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής ([1]),

Έχοντας υπόψη τις γνώμες της Επιτροπής των Περιφερειών ([2]),

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία ([3]),

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Η Ένωση, ως χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, θα πρέπει να εξασφαλίζει την απουσία ελέγχων των προσώπων στα εσωτερικά σύνορα, να αναπτύσσει κοινή πολιτική στους τομείς του ασύλου και της μετανάστευσης, του ελέγχου των εξωτερικών συνόρων και των επιστροφών, και να αποτρέπει τις μη επιτρεπόμενες μετακινήσεις μεταξύ των κρατών μελών, με βάση την αλληλεγγύη και τη δίκαιη κατανομή ευθυνών μεταξύ των κρατών μελών, η οποία είναι επίσης δίκαιη έναντι των υπηκόων τρίτων χωρών και των ανιθαγενών και με πλήρη σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων.

(2) Στόχος του παρόντος κανονισμού είναι ο εξορθολογισμός, η απλούστευση και η εναρμόνιση των διαδικαστικών ρυθμίσεων των κρατών μελών με τη θέσπιση διαδικασίας επιστροφής στα σύνορα. Η εν λόγω διαδικασία θα πρέπει να εφαρμόζεται σε υπηκόους τρίτων χωρών και ανιθαγενείς των οποίων η αίτηση απορρίφθηκε στο πλαίσιο της διαδικασίας ασύλου στα σύνορα που προβλέπεται στον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1348 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([4]) («διαδικασία ασύλου στα σύνορα»).

(3) Για τα κράτη μέλη που δεν δεσμεύονται από τον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1348, οι παραπομπές του παρόντος κανονισμού σε διατάξεις του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1348 θα πρέπει να νοούνται ως παραπομπές σε ισοδύναμες διατάξεις που ενδέχεται να έχουν εισαγάγει στο εθνικό τους δίκαιο.

(4) Όσον αφορά τη μεταχείριση των προσώπων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού, τα κράτη μέλη δεσμεύονται από υποχρεώσεις που απορρέουν από πράξεις του διεθνούς δικαίου στις οποίες είναι συμβαλλόμενα μέρη.

(5) Το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού αποτελεί το πρωταρχικό μέλημα των κρατών μελών κατά την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος κανονισμού που ενδέχεται να αφορούν ανηλίκους.

(6) Πολλές αιτήσεις διεθνούς προστασίας υποβάλλονται στα εξωτερικά σύνορα ή σε ζώνη διέλευσης κράτους μέλους, μεταξύ άλλων από πρόσωπα που συλλαμβάνονται λόγω παράνομης διέλευσης των εξωτερικών συνόρων, ήτοι ακριβώς τη στιγμή της παράνομης διέλευσης των εξωτερικών συνόρων ή πλησίον αυτών μετά τη διέλευσή τους, ή από πρόσωπα που αποβιβάζονται έπειτα από επιχείρηση έρευνας και διάσωσης. Για τη διενέργεια ελέγχων ταυτοποίησης, ασφάλειας και υγείας στα εξωτερικά σύνορα και την παραπομπή των εν λόγω υπηκόων τρίτων χωρών και ανιθαγενών στις σχετικές διαδικασίες, είναι απαραίτητος ο έλεγχος διαλογής. Μετά τον έλεγχο διαλογής, οι υπήκοοι τρίτων χωρών και οι ανιθαγενείς θα πρέπει να

([1]) ΕΕ C 75 της 10.3.2017, σ. 97 και ΕΕ C 155 της 30.4.2021, σ. 64.
([2]) ΕΕ C 207 της 30.6.2017, σ. 67 και ΕΕ C 175 της 7.5.2021, σ. 32.
([3]) Θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 10ης Απριλίου 2024 (δεν έχει δημοσιευτεί ακόμα στην Επίσημη Εφημερίδα) και απόφαση του Συμβουλίου της 14ης Μαΐου 2024.
([4]) Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1348 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, για τη θέσπιση κοινής διαδικασίας διεθνούς προστασίας στην Ένωση και την κατάργηση της οδηγίας 2013/32/ΕΕ (ΕΕ L, 2024/1348, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1348/oj).

παραπέμπονται στην κατάλληλη διαδικασία ασύλου ή επιστροφής ή να τους απαγορεύεται η είσοδος. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να θεσπιστεί ένα στάδιο πριν από την είσοδο, η οποία θα περιλαμβάνει έλεγχο διαλογής και διαδικασίες στα σύνορα για το άσυλο, κατά περίπτωση, και την επιστροφή. Θα πρέπει να υπάρχουν απρόσκοπτες και αποτελεσματικές διασυνδέσεις όλων των σταδίων των σχετικών διαδικασιών για όλες τις παράνομες αφίξεις.

(7) Η είσοδος στο έδαφος δεν επιτρέπεται όταν ο αιτών δεν έχει δικαίωμα παραμονής, όταν δεν έχει ζητήσει να του επιτραπεί να παραμείνει για τους σκοπούς διαδικασίας προσφυγής που προβλέπεται στον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1348, ή όταν ένα δικαστήριο έχει αποφασίσει ότι δεν θα πρέπει να του επιτραπεί να παραμείνει εν αναμονή της έκβασης αυτής της διαδικασίας προσφυγής. Στις περιπτώσεις αυτές, προκειμένου να εξασφαλίζεται η συνέχεια μεταξύ της διαδικασίας ασύλου και της διαδικασίας επιστροφής, η διαδικασία επιστροφής θα πρέπει επίσης να διεξάγεται στο πλαίσιο διαδικασίας στα σύνορα για περίοδο που δεν θα υπερβαίνει τις 12 εβδομάδες. Η περίοδος αυτή θα πρέπει να υπολογίζεται από τη στιγμή κατά την οποία ο αιτών, ο υπήκοος τρίτης χώρας ή ο ανιθαγενής δεν έχει πλέον δικαίωμα παραμονής ή δεν του επιτρέπεται πλέον να παραμείνει.

(8) Για να διασφαλίζεται η ίση μεταχείριση όλων των υπηκόων τρίτων χωρών και ανιθαγενών των οποίων η αίτηση απορρίφθηκε στο πλαίσιο της διαδικασίας στα σύνορα, όταν ένα κράτος μέλος έχει αποφασίσει να μην εφαρμόζει τις διατάξεις της οδηγίας 2008/115/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([5]) δυνάμει της οικείας παρέκκλισης που θεσπίζεται εκεί σε υπηκόους τρίτης χώρας και ανιθαγενείς και δεν εκδίδει απόφαση επιστροφής στον ενδιαφερόμενο υπήκοο τρίτης χώρας, η μεταχείριση και το επίπεδο προστασίας του αιτούντος, του υπηκόου τρίτης χώρας ή του ανιθαγενούς θα πρέπει να είναι σύμφωνη με τη διάταξη της οδηγίας 2008/115/ΕΚ περί ευνοϊκότερων διατάξεων όσον αφορά τους υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι αποκλείονται από το πεδίο εφαρμογής της εν λόγω οδηγίας και να ισοδυναμεί με όσα ισχύουν για τα πρόσωπα που υπόκεινται σε απόφαση επιστροφής.

(9) Κατά την εφαρμογή της διαδικασίας επιστροφής στα σύνορα, θα πρέπει να εφαρμόζονται ορισμένες διατάξεις της οδηγίας 2008/115/ΕΚ, καθώς αυτές ρυθμίζουν στοιχεία της διαδικασίας επιστροφής στα σύνορα που δεν καθορίζονται στον παρόντα κανονισμό, ειδικότερα εκείνα που αφορούν τους ορισμούς, τις ευνοϊκότερες διατάξεις, τη μη επαναπροώθηση, το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού, την οικογενειακή ζωή και την κατάσταση της υγείας, τον κίνδυνο διαφυγής, την υποχρέωση συνεργασίας, την προθεσμία οικειοθελούς αναχώρησης, την απόφαση επιστροφής, την απομάκρυνση, την αναβολή της απομάκρυνσης, την επιστροφή και την απομάκρυνση ασυνόδευτων ανηλίκων, τις απαγορεύσεις εισόδου, τις διασφαλίσεις εν αναμονή επιστροφής, την κράτηση, τις συνθήκες κράτησης, την κράτηση ανηλίκων και οικογενειών και τις καταστάσεις έκτακτης ανάγκης. Για να μειωθεί ο κίνδυνος μη επιτρεπόμενης εισόδου και μετακίνησης των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών και ανιθαγενών που υπόκεινται στην διαδικασία επιστροφής στα σύνορα, θα πρέπει να χορηγείται στους παρανόμως διαμένοντες υπηκόους τρίτων χωρών προθεσμία οικειοθελούς αναχώρησης. Η εν λόγω προθεσμία οικειοθελούς αναχώρησης θα πρέπει να χορηγείται μόνο κατόπιν αιτήματος και δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τις 15 ημέρες ούτε να δίνει το δικαίωμα εισόδου στο έδαφος του οικείου κράτους μέλους. Τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα θα πρέπει να παραδίδουν στις αρμόδιες αρχές κάθε έγκυρο ταξιδιωτικό έγγραφο που έχουν στην κατοχή τους για όσο διάστημα είναι αναγκαίο προκειμένου να αποτρέπεται η διαφυγή τους. Οι διατάξεις για την επιστροφή που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό δεν θίγουν τη διακριτική ευχέρεια των κρατών μελών να αποφασίζουν ανά πάσα στιγμή να χορηγούν αυτόνομη άδεια διαμονής ή άλλη άδεια που παρέχει δικαίωμα παραμονής για λόγους φιλευσπλαχνίας, ανθρωπιστικούς ή άλλους λόγους σε υπήκοο τρίτης χώρας που διαμένει παράνομα στο έδαφός τους.

(10) Όταν ο παρανόμως διαμένων υπήκοος τρίτης χώρας ή ανιθαγενής δεν επιστρέφει ή δεν απομακρύνεται εντός της μέγιστης προθεσμίας της διαδικασίας επιστροφής στα σύνορα, η διαδικασία επιστροφής θα πρέπει να συνεχίζεται όπως προβλέπεται στην οδηγία 2008/115/ΕΚ.

(11) Όταν αιτών, υπήκοος τρίτης χώρας ή ανιθαγενής ο οποίος τέθηκε υπό κράτηση κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ασύλου στα σύνορα που προβλέπεται στον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1348 δεν έχει πλέον δικαίωμα παραμονής και δεν του επιτρέπεται να παραμείνει, τα κράτη μέλη θα πρέπει να είναι σε θέση να συνεχίζουν την κράτηση με σκοπό την παρεμπόδιση της εισόδου στο έδαφός τους και τη διεκπεραίωση διαδικασίας επιστροφής, σύμφωνα με τις εγγυήσεις και τις προϋποθέσεις σε σχέση με την κράτηση που προβλέπονται στην οδηγία 2008/115/ΕΚ. Θα πρέπει επίσης να είναι δυνατή η κράτηση αιτούντος, υπηκόου τρίτης χώρας ή ανιθαγενούς ο οποίος δεν τέθηκε υπό κράτηση κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ασύλου στα σύνορα, ο οποίος δεν έχει πλέον δικαίωμα παραμονής και δεν του επιτρέπεται να παραμείνει, εάν υπάρχει κίνδυνος διαφυγής, εάν αποφεύγει ή παρεμποδίζει την επιστροφή του ή εάν συνιστά κίνδυνο για τη δημόσια τάξη, τη δημόσια ασφάλεια ή την εθνική ασφάλεια. Η κράτηση αυτή θα πρέπει να είναι όσο το δυνατόν συντομότερη και δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τη μέγιστη διάρκεια της διαδικασίας επιστροφής στα σύνορα. Όταν ο παρανόμως διαμένων υπήκοος τρίτης χώρας ή ο ανιθαγενής δεν επιστρέφει ή δεν απομακρύνεται εντός της εν λόγω περιόδου και η διαδικασία επιστροφής στα σύνορα παύει να εφαρμόζεται, θα πρέπει να εφαρμόζεται η οδηγία 2008/115/ΕΚ. Η μέγιστη περίοδος κράτησης που ορίζεται στην εν λόγω οδηγία θα πρέπει να περιλαμβάνει την περίοδο κράτησης που επιβάλλεται κατά την διαδικασία επιστροφής στα σύνορα.

([5]) Οδηγία 2008/115/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών (ΕΕ L 348 της 24.12.2008, σ. 98).

(12) Η διαδικασία επιστροφής στα σύνορα θα πρέπει να διευκολύνει, σε κατάσταση κρίσης όπως ορίζεται στον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1359 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([6]), την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών ή ανιθαγενών των οποίων η αίτηση απορρίφθηκε στο πλαίσιο κρίσης κατά διαδικασία ασύλου στα σύνορα, και οι οποίοι δεν έχουν δικαίωμα παραμονής και δεν επιτρέπεται να παραμείνουν, παρέχοντας στις αρμόδιες εθνικές αρχές τα αναγκαία εργαλεία και επαρκές χρονικό πλαίσιο για τη διεξαγωγή των διαδικασιών επιστροφής με τη δέουσα επιμέλεια. Για να είναι δυνατή η αποτελεσματική αντιμετώπιση καταστάσεων κρίσης, θα πρέπει επίσης να είναι δυνατή η εφαρμογή, σε κατάσταση κρίσης, της διαδικασίας επιστροφής στα σύνορα σε αιτούντες, υπηκόους τρίτων χωρών και ανιθαγενείς που υπόκεινται στην διαδικασία επιστροφής στα σύνορα, των οποίων η αίτηση έχει απορριφθεί πριν από την έκδοση εκτελεστικής απόφασης του Συμβουλίου, όπως προβλέπεται στον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1359, με την οποία δηλώνεται ότι ένα κράτος μέλος αντιμετωπίζει κατάσταση κρίσης, και οι οποίοι δεν έχουν δικαίωμα παραμονής και δεν επιτρέπεται να παραμείνουν μετά την έκδοση της εν λόγω απόφασης.

(13) Σύμφωνα με το άρθρο 72 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), ο παρών κανονισμός δεν θίγει την άσκηση των αρμοδιοτήτων των κρατών μελών όσον αφορά τη διατήρηση της δημόσιας τάξης και τη διασφάλιση της εσωτερικής ασφάλειας.

(14) Προκειμένου να εξασφαλιστεί η συνεκτική εκτέλεση των διατάξεων σχετικά με την διαδικασία επιστροφής στα σύνορα που ορίζεται στον παρόντα κανονισμό έως τον χρόνο κατά τον οποίο θα τεθεί σε εφαρμογή, θα πρέπει να καταρτιστούν και να υλοποιηθούν σχέδια εκτέλεσης σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο, τα οποία θα εντοπίζουν κενά και θα προσδιορίζουν επιχειρησιακά βήματα για κάθε κράτος μέλος.

(15) Η εφαρμογή του παρόντος κανονισμού θα πρέπει να αξιολογείται σε τακτά διαστήματα.

(16) Στόχος πολιτικής του μέσου χρηματοδοτικής στήριξης για τη διαχείριση των συνόρων και την πολιτική θεωρήσεων (ΜΔΣΘ), το οποίο θεσπίστηκε, στο πλαίσιο του ταμείου για την ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων, με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1148 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([7]), είναι η διασφάλιση ισχυρής και αποτελεσματικής ευρωπαϊκής ολοκληρωμένης διαχείρισης των συνόρων στα εξωτερικά σύνορα, μεταξύ άλλων με την πρόληψη και τον εντοπισμό της παράνομης μετανάστευσης και την αποτελεσματική διαχείριση των μεταναστευτικών ροών. Η δυνατότητα χρηματοδότησης της στήριξης βάσει του εν λόγω μέσου για δράσεις αλληλεγγύης στο πλαίσιο του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1351 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([8]) θα συμβάλει στην επίτευξη των στόχων του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1148. Επομένως, ο κανονισμός (ΕΕ) 2021/1148 θα πρέπει να τροποποιηθεί.

(17) Οι πόροι του ΜΔΣΘ και άλλων σχετικών ταμείων της Ένωσης («ταμεία») θα πρέπει να μπορούν να κινητοποιούνται για τη στήριξη των κρατών μελών στις προσπάθειές τους να εφαρμόσουν τον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1351, σύμφωνα με τους κανόνες που διέπουν τη χρήση των ταμείων και χωρίς να θίγονται λοιπές προτεραιότητες υποστηριζόμενες από τα ταμεία. Σε αυτό το πλαίσιο, τα κράτη μέλη θα πρέπει να μπορούν να κάνουν χρήση των κονδυλίων που προβλέπονται στα αντίστοιχα προγράμματά τους, συμπεριλαμβανομένων των ποσών που θα διατεθούν μετά την ενδιάμεση επανεξέταση. Θα πρέπει να μπορεί να διατεθεί πρόσθετη στήριξη στο πλαίσιο των σχετικών θεματικών μηχανισμών, ιδίως στα κράτη μέλη που ενδέχεται να χρειαστεί να αυξήσουν τις ικανότητές τους στα σύνορα.

(18) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2021/1148 θα πρέπει να τροποποιηθεί ώστε να εξασφαλιστεί πλήρης συνεισφορά από τον προϋπολογισμό της Ένωσης στις συνολικές επιλέξιμες δαπάνες των δράσεων αλληλεγγύης, καθώς και να θεσπιστούν ειδικές απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων σε σχέση με τις εν λόγω δράσεις, στο πλαίσιο των υφιστάμενων υποχρεώσεων υποβολής εκθέσεων σχετικά με την υλοποίηση των ταμείων. Ο εν λόγω κανονισμός θα πρέπει επίσης να τροποποιηθεί ώστε να επιτραπεί στα κράτη μέλη να παρέχουν χρηματοδοτικές συνεισφορές στο ΜΔΣΘ με τη μορφή εξωτερικών εσόδων για ειδικό προορισμό.

(19) Δεδομένου ότι οι στόχοι του παρόντος κανονισμού, δηλαδή η θέσπιση διαδικασίας επιστροφής στα σύνορα, ο καθορισμός ειδικών προσωρινών κανόνων προκειμένου να διασφαλίζεται ότι τα κράτη μέλη είναι σε θέση να αντιμετωπίζουν καταστάσεις κρίσης και η δυνατότητα χρηματοδότησης της στήριξης βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1148 για δράσεις αλληλεγγύης στο πλαίσιο του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1351, είναι αδύνατον να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη και μπορούν, συνεπώς, λόγω των διαστάσεων ή των αποτελεσμάτων του παρόντος κανονισμού, να επιτευχθούν καλύτερα σε ενωσιακό

([6]) Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1359 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, για την αντιμετώπιση καταστάσεων κρίσης και ανωτέρας βίας στον τομέα της μετανάστευσης και του ασύλου και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1147 (ΕΕ L, 2024/1359, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1359/oj).

([7]) Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1148 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 2021, για τη θέσπιση, ως μέρους του Ταμείου για την Ολοκληρωμένη Διαχείριση των Συνόρων, του Μέσου Χρηματοδοτικής Στήριξης για τη Διαχείριση των Συνόρων και την Πολιτική Θεωρήσεων (ΕΕ L 251 της 15.7.2021, σ. 48).

([8]) Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1351 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, για τη διαχείριση του ασύλου και της μετανάστευσης και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2021/1147 και (ΕΕ) 2021/1060 και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 604/2013 (ΕΕ L, 2024/1351, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1351/oj).

επίπεδο, η Ένωση μπορεί να θεσπίσει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, όπως προβλέπεται στο άρθρο 5 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ). Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, όπως διατυπώνεται στο ίδιο άρθρο, ο παρών κανονισμός δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη των στόχων αυτών.

(20) Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του πρωτοκόλλου αριθ. 22 για τη θέση της Δανίας, το οποίο προσαρτάται στη ΣΕΕ και στη ΣΛΕΕ, η Δανία δεν συμμετέχει στην έκδοση του παρόντος κανονισμού και δεν δεσμεύεται από αυτόν ούτε υπόκειται στην εφαρμογή του. Δεδομένου ότι ο παρών κανονισμός αναπτύσσει περαιτέρω το κεκτημένο του Σένγκεν, η Δανία αποφασίζει, σύμφωνα με το άρθρο 4 του εν λόγω πρωτοκόλλου, εντός έξι μηνών αφότου το Συμβούλιο αποφασίσει επί του παρόντος κανονισμού, σχετικά με τη μεταφορά του στο εθνικό της δίκαιο.

(21) Ο παρών κανονισμός συνιστά ανάπτυξη των διατάξεων του κεκτημένου του Σένγκεν στις οποίες δεν συμμετέχει η Ιρλανδία, σύμφωνα με την απόφαση 2002/192/ΕΚ του Συμβουλίου ([9])· ως εκ τούτου, η Ιρλανδία δεν συμμετέχει στην έκδοση του παρόντος κανονισμού και δεν δεσμεύεται από αυτόν ούτε υπόκειται στην εφαρμογή του.

(22) Όσον αφορά την Ισλανδία και τη Νορβηγία, ο παρών κανονισμός αποτελεί ανάπτυξη των διατάξεων του κεκτημένου του Σένγκεν, κατά την έννοια της συμφωνίας η οποία συνήφθη από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αφενός, και από τη Δημοκρατία της Ισλανδίας και το Βασίλειο της Νορβηγίας, αφετέρου, σχετικά με τη σύνδεση των δύο αυτών κρατών με την υλοποίηση, την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν ([10]), οι οποίες διατάξεις εμπίπτουν στον τομέα στον οποίον αναφέρεται το άρθρο 1 σημείο Α της απόφασης 1999/437/ΕΚ του Συμβουλίου ([11]).

(23) Όσον αφορά την Ελβετία, ο παρών κανονισμός αποτελεί ανάπτυξη των διατάξεων του κεκτημένου του Σένγκεν, κατά την έννοια της συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας σχετικά με τη σύνδεση της Ελβετικής Συνομοσπονδίας με την υλοποίηση, την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν ([12]), οι οποίες διατάξεις εμπίπτουν στον τομέα στον οποίον αναφέρεται το άρθρο 1 σημείο Α της απόφασης 1999/437/ΕΚ, σε συνδυασμό με το άρθρο 3 της απόφασης 2008/146/ΕΚ του Συμβουλίου ([13]).

(24) Όσον αφορά το Λιχτενστάιν, ο παρών κανονισμός αποτελεί ανάπτυξη των διατάξεων του κεκτημένου του Σένγκεν, κατά την έννοια του πρωτοκόλλου μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, της Ελβετικής Συνομοσπονδίας και του Πριγκιπάτου του Λιχτενστάιν για την προσχώρηση του Πριγκιπάτου του Λιχτενστάιν στη συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας σχετικά με τη σύνδεση της Ελβετικής Συνομοσπονδίας προς τη θέση σε ισχύ, την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν ([14]), οι οποίες διατάξεις εμπίπτουν στον τομέα στον οποίον αναφέρεται το άρθρο 1 σημείο Α της απόφασης 1999/437/ΕΚ σε συνδυασμό με το άρθρο 3 της απόφασης 2011/350/ΕΕ του Συμβουλίου ([15]),

(25) Ο παρών κανονισμός σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και τηρεί τις αρχές που αναγνωρίζονται ιδίως από τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης («Χάρτης»). Ειδικότερα, ο παρών κανονισμός αποβλέπει στη διασφάλιση του πλήρους σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και στην προώθηση της εφαρμογής των άρθρων 1, 4, 8, 18, 19, 21, 23, 24 και 47 του Χάρτη,

([9]) Απόφαση 2002/192/ΕΚ του Συμβουλίου, της 28ης Φεβρουαρίου 2002, σχετικά με το αίτημα της Ιρλανδίας να συμμετέχει σε ορισμένες από τις διατάξεις του κεκτημένου του Σένγκεν (ΕΕ L 64 της 7.3.2002, σ. 20).

([10]) ΕΕ L 176 της 10.7.1999, σ. 36.

([11]) Απόφαση 1999/437/ΕΚ του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 1999, σχετικά με ορισμένες λεπτομέρειες εφαρμογής της συμφωνίας που έχει συναφθεί από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τη Δημοκρατία της Ισλανδίας και το Βασίλειο της Νορβηγίας για τη σύνδεση των δύο αυτών κρατών, με την υλοποίηση, την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν (ΕΕ L 176 της 10.7.1999, σ. 31).

([12]) ΕΕ L 53 της 27.2.2008, σ. 52.

([13]) Απόφαση 2008/146/ΕΚ του Συμβουλίου, της 28ης Ιανουαρίου 2008, για τη σύναψη εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας της συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας σχετικά με τη σύνδεση της Ελβετικής Συνομοσπονδίας προς την υλοποίηση, την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν (ΕΕ L 53 της 27.2.2008, σ. 1).

([14]) ΕΕ L 160 της 18.6.2011, σ. 21.

([15]) Απόφαση 2011/350/ΕΕ του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2011, για τη σύναψη, εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του πρωτοκόλλου μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, της Ελβετικής Συνομοσπονδίας και του Πριγκιπάτου του Λιχτενστάιν για την προσχώρηση του Πριγκιπάτου του Λιχτενστάιν στη συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας σχετικά με τη σύνδεση της Ελβετικής Συνομοσπονδίας προς τη θέση σε ισχύ, την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν, όσον αφορά την κατάργηση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα και την κυκλοφορία των προσώπων (ΕΕ L 160 της 18.6.2011, σ. 19).

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ I

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1

Αντικείμενο και πεδίο εφαρμογής

1. Ο παρών κανονισμός θεσπίζει διαδικασία επιστροφής στα σύνορα. Εφαρμόζεται σε υπηκόους τρίτων χωρών και ανιθαγενείς των οποίων η αίτηση απορρίφθηκε στο πλαίσιο της διαδικασίας ασύλου στα σύνορα που προβλέπεται στα άρθρα 43 έως 54 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1348 («διαδικασία ασύλου στα σύνορα»). Καθορίζει επίσης προσωρινούς ειδικούς κανόνες σχετικά με την διαδικασία επιστροφής στα σύνορα σε καταστάσεις κρίσης, όπως ορίζονται στο άρθρο 1 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1359.

Ο παρών κανονισμός τροποποιεί επίσης τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1148, με σκοπό να καταστεί δυνατή η χρηματοδότηση της στήριξης βάσει του εν λόγω κανονισμού για δράσεις αλληλεγγύης στο πλαίσιο του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1351.

2. Τα προσωρινά μέτρα που θεσπίζονται δυνάμει του κεφαλαίου III του παρόντος κανονισμού πληρούν τις απαιτήσεις αναγκαιότητας και αναλογικότητας, είναι κατάλληλα για την επίτευξη των δεδηλωμένων στόχων τους και τη διασφάλιση της προστασίας των δικαιωμάτων των αιτούντων και συνάδουν με τις υποχρεώσεις των κρατών μελών δυνάμει του Χάρτη και του διεθνούς δικαίου.

3. Τα μέτρα του κεφαλαίου III του παρόντος κανονισμού εφαρμόζονται μόνο στον απολύτως αναγκαίο βαθμό για τις απαιτήσεις της κατάστασης, προσωρινά και με περιορισμένο τρόπο και μόνο σε εξαιρετικές περιστάσεις. Κατόπιν αιτήματος, τα κράτη μέλη μπορούν να εφαρμόζουν τα μέτρα που καθορίζονται στο κεφάλαιο III μόνο στον βαθμό που προβλέπεται στην απόφαση η οποία αναφέρεται στο άρθρο 4 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1359.

Άρθρο 2

Παραπομπές στον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1348

Για τα κράτη μέλη που δεν δεσμεύονται από τον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1348, οι παραπομπές του παρόντος κανονισμού σε διατάξεις του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1348 νοούνται ως παραπομπές σε ισοδύναμες διατάξεις που ενδέχεται να έχουν εισαγάγει στο εθνικό τους δίκαιο.

Άρθρο 3

Ορισμοί

Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

α) «αίτηση διεθνούς προστασίας» ή «αίτηση»: η αίτηση διεθνούς προστασίας ή η αίτηση όπως ορίζεται στο άρθρο 3 σημείο 12) του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1348·

β) «αιτών»: ο αιτών όπως ορίζεται στο άρθρο 3 σημείο 13) του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1348.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ ΣΤΑ ΣΥΝΟΡΑ

Άρθρο 4

Διαδικασία επιστροφής στα σύνορα

1. Οι υπήκοοι τρίτων χωρών και οι ανιθαγενείς των οποίων η αίτηση έχει απορριφθεί στο πλαίσιο της διαδικασίας ασύλου στα σύνορα δεν επιτρέπεται να εισέρχονται στο έδαφος του οικείου κράτους μέλους.

2. Τα κράτη μέλη απαιτούν από τα πρόσωπα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 να διαμένουν για περίοδο που δεν υπερβαίνει τις 12 εβδομάδες σε τοποθεσίες στα εξωτερικά σύνορα ή πλησίον αυτών ή στις ζώνες διέλευσης. Όταν ένα κράτος μέλος δεν μπορεί να στεγάσει τα πρόσωπα αυτά στις εν λόγω τοποθεσίες, μπορεί να καταφύγει στη χρήση άλλων τοποθεσιών εντός του εδάφους του.

Η περίοδος των 12 εβδομάδων ξεκινά από την ημερομηνία κατά την οποία ο αιτών, ο υπήκοος τρίτης χώρας ή ο ανιθαγενής δεν έχει πλέον δικαίωμα παραμονής και δεν επιτρέπεται να παραμείνει. Η απαίτηση διαμονής σε συγκεκριμένη τοποθεσία σύμφωνα με την παρούσα παράγραφο δεν θεωρείται άδεια εισόδου ή διαμονής στο έδαφος κράτους μέλους. Οι συνθήκες στις εν λόγω τοποθεσίες πληρούν πρότυπα ισοδύναμα με εκείνα των υλικών συνθηκών υποδοχής και υγειονομικής περίθαλψης σύμφωνα με τα άρθρα 19 και 20 της οδηγίας (ΕΕ) 2024/1346 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([16]), όπως ισχύουν για τα πρόσωπα που εξακολουθούν να θεωρούνται αιτούντες.

3. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, εφαρμόζονται το άρθρο 3, το άρθρο 4 παράγραφος 1, το άρθρο 5, το άρθρο 6 παράγραφοι 1 έως 5, το άρθρο 7 παράγραφοι 2 και 3, τα άρθρα 8 έως 11, το άρθρο 12, το άρθρο 14 παράγραφος 1, το άρθρο 15 παράγραφοι 2 έως 4 και τα άρθρα 16 έως 18 της οδηγίας 2008/115/ΕΚ.

4. Όταν απόφαση επιστροφής δεν μπορεί να εκτελεστεί εντός της μέγιστης προθεσμίας που αναφέρεται στην παράγραφο 2, τα κράτη μέλη συνεχίζουν τις διαδικασίες επιστροφής σύμφωνα με την οδηγία 2008/115/ΕΚ.

5. Με την επιφύλαξη της δυνατότητάς τους για οικειοθελή επιστροφή ανά πάσα στιγμή, στα πρόσωπα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 χορηγείται προθεσμία οικειοθελούς αναχώρησης, εκτός εάν υπάρχει κίνδυνος διαφυγής ή εάν η αίτησή τους στο πλαίσιο της διαδικασίας ασύλου στα σύνορα έχει απορριφθεί ως προδήλως αβάσιμη ή εάν το εν λόγω πρόσωπο συνιστά κίνδυνο για τη δημόσια τάξη, τη δημόσια ασφάλεια ή την εθνική ασφάλεια των κρατών μελών. Η εν λόγω προθεσμία οικειοθελούς αναχώρησης χορηγείται μόνο κατόπιν αιτήματος και δεν υπερβαίνει τις 15 ημέρες ούτε δίνει το δικαίωμα εισόδου στο έδαφος του οικείου κράτους μέλους. Για τους σκοπούς της παρούσας παραγράφου, τα εν λόγω πρόσωπα παραδίδουν στις αρμόδιες αρχές κάθε έγκυρο ταξιδιωτικό έγγραφο που έχουν στην κατοχή τους για όσο διάστημα είναι αναγκαίο για να αποτραπεί τυχόν διαφυγή τους.

6. Τα κράτη μέλη που, μετά την απόρριψη αίτησης στο πλαίσιο της διαδικασίας ασύλου στα σύνορα, εκδίδουν άρνηση εισόδου σύμφωνα με το άρθρο 14 του κανονισμού (ΕΕ) 2016/399 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([17]) και έχουν αποφασίσει να μην εφαρμόζουν την οδηγία 2008/115/ΕΚ στις περιπτώσεις αυτές σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 2 στοιχείο α) της εν λόγω οδηγίας, διασφαλίζουν ότι η μεταχείριση και το επίπεδο προστασίας των υπηκόων τρίτων χωρών και των ανιθαγενών που υπόκεινται σε άρνηση εισόδου συμμορφώνονται με το άρθρο 4 παράγραφος 4 της οδηγίας 2008/115/ΕΚ και ισοδυναμούν με τη μεταχείριση και το επίπεδο προστασίας που ορίζονται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου και στο άρθρο 5 παράγραφος 4 του παρόντος κανονισμού.

Άρθρο 5

Κράτηση

1. Η κράτηση μπορεί να επιβληθεί μόνο ως έσχατη λύση εάν αποδεικνύεται αναγκαία βάσει ατομικής εκτίμησης κάθε υπόθεσης και εάν δεν μπορούν να εφαρμοστούν αποτελεσματικά άλλα λιγότερο περιοριστικά μέτρα.

2. Τα πρόσωπα που αναφέρονται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 του παρόντος κανονισμού, τα οποία τέθηκαν υπό κράτηση κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ασύλου στα σύνορα και τα οποία δεν έχουν πλέον δικαίωμα παραμονής και δεν επιτρέπεται να παραμείνουν, μπορεί να συνεχίσουν να τελούν υπό κράτηση με σκοπό την παρεμπόδιση της εισόδου τους στο έδαφος του οικείου κράτους μέλους, την προετοιμασία της επιστροφής τους ή τη διενέργεια της διαδικασίας απομάκρυνσης.

3. Τα πρόσωπα που αναφέρονται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 του παρόντος κανονισμού, τα οποία δεν τέθηκαν υπό κράτηση κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ασύλου στα σύνορα, δεν έχουν πλέον δικαίωμα παραμονής και δεν επιτρέπεται να παραμείνουν, μπορεί να τεθούν υπό κράτηση εάν υπάρχει κίνδυνος διαφυγής κατά την έννοια της οδηγίας 2008/115/ΕΚ, εάν αποφεύγουν ή παρεμποδίζουν την προετοιμασία της επιστροφής ή της διαδικασίας απομάκρυνσης ή συνιστούν κίνδυνο για τη δημόσια τάξη, τη δημόσια ασφάλεια ή την εθνική ασφάλεια.

4. Η κράτηση διατηρείται για όσο το δυνατόν συντομότερο διάστημα, και μόνο εφόσον υπάρχει εύλογη προοπτική απομάκρυνσης και οι σχετικές διαδικασίες βρίσκονται σε εξέλιξη και εκτελούνται με τη δέουσα επιμέλεια. Η περίοδος κράτησης δεν υπερβαίνει την περίοδο που αναφέρεται στο άρθρο 4 παράγραφος 2 του παρόντος κανονισμού και, όταν αποφασίζεται διαδοχική κράτηση αμέσως ύστερα από περίοδο κράτησης όπως προβλέπεται στο παρόν άρθρο, η εν λόγω περίοδος κράτησης περιλαμβάνεται στον υπολογισμό των μέγιστων περιόδων κράτησης που ορίζονται στο άρθρο 15 παράγραφοι 5 και 6 της οδηγίας 2008/115/ΕΚ.

([16]) Οδηγία (ΕΕ) 2024/1346 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, σχετικά με τις απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία (ΕΕ L, 2024/1346, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1346/oj).

([17]) Κανονισμός (ΕΕ) 2016/399 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2016, περί κώδικα της Ένωσης σχετικά με το καθεστώς διέλευσης προσώπων από τα σύνορα (κώδικας συνόρων του Σένγκεν) (ΕΕ L 77 της 23.3.2016, σ. 1).

5. Έως τις 12 Δεκεμβρίου 2024, ο Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο, που συστάθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/2303 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([18]) καταρτίζει, σύμφωνα με το άρθρο 13 παράγραφος 2 του εν λόγω κανονισμού, κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με διάφορες πρακτικές εναλλακτικές της κράτησης, οι οποίες θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν στο πλαίσιο διαδικασίας στα σύνορα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ III

ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΦΑΡΜΟΖΟΝΤΑΙ ΣΕ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΡΙΣΗΣ

Άρθρο 6

Μέτρα που εφαρμόζονται στην διαδικασία επιστροφής στα σύνορα σε κατάσταση κρίσης

1. Σε κατάσταση κρίσης όπως ορίζεται στο άρθρο 1 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1359 και σε σχέση με παρανόμως διαμένοντες υπηκόους τρίτων χωρών ή ανιθαγενείς των οποίων η αίτηση απορρίφθηκε στο πλαίσιο της διαδικασίας ασύλου στα σύνορα σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφοι 3, 4 και 6 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1359, οι οποίοι δεν έχουν δικαίωμα παραμονής και δεν επιτρέπεται να παραμείνουν, τα κράτη μέλη δύνανται να παρεκκλίνουν ως εξής:

α) κατά παρέκκλιση από το άρθρο 4 παράγραφος 2 του παρόντος κανονισμού, τα κράτη μέλη δύνανται να παρατείνουν για πρόσθετη περίοδο έξι εβδομάδων κατ' ανώτατο όριο τη μέγιστη διάρκεια παραμονής στις τοποθεσίες που αναφέρονται στο εν λόγω άρθρο για υπηκόους τρίτων χωρών ή ανιθαγενείς·

β) κατά παρέκκλιση από το άρθρο 5 παράγραφος 4 του παρόντος κανονισμού, η περίοδος κράτησης δεν υπερβαίνει την περίοδο που αναφέρεται στο στοιχείο α) της παρούσας παραγράφου και περιλαμβάνεται στον υπολογισμό των μέγιστων περιόδων κράτησης που ορίζονται στο άρθρο 15 παράγραφοι 5 και 6 της οδηγίας 2008/115/ΕΚ.

2. Η παράγραφος 1 του παρόντος άρθρου εφαρμόζεται επίσης σε αιτούντες, υπηκόους τρίτων χωρών και ανιθαγενείς που υπόκεινται στην διαδικασία ασύλου στα σύνορα, των οποίων η αίτηση απορρίφθηκε πριν από την έκδοση της εκτελεστικής απόφασης του Συμβουλίου που αναφέρεται στο άρθρο 4 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1359 και οι οποίοι δεν έχουν δικαίωμα παραμονής και δεν επιτρέπεται να παραμείνουν μετά την έκδοση της εν λόγω εκτελεστικής απόφασης.

3. Οργανώσεις και πρόσωπα που επιτρέπεται βάσει του εθνικού δικαίου να παρέχουν συμβουλές και καθοδήγηση έχουν πραγματική πρόσβαση στους αιτούντες που βρίσκονται σε εγκαταστάσεις κράτησης ή σε σημεία διέλευσης των συνόρων. Τα κράτη μέλη δύνανται να επιβάλλουν περιορισμούς σε τέτοιες δράσεις όταν, δυνάμει του εθνικού δικαίου, αυτοί είναι αντικειμενικά απαραίτητοι για την ασφάλεια, τη δημόσια τάξη ή τη διοικητική διαχείριση εγκατάστασης κράτησης, υπό τον όρο ότι η εν λόγω πρόσβαση δεν περιορίζεται ως εκ τούτου υπερβολικά ούτε καθίσταται αδύνατη.

Άρθρο 7

Διαδικαστικοί κανόνες

Όταν κράτος μέλος θεωρεί ότι βρίσκεται σε κατάσταση κρίσης, όπως ορίζεται στο άρθρο 1 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1359, μπορεί να υποβάλλει αίτημα εφαρμογής των παρεκκλίσεων που προβλέπονται στο άρθρο 6 του παρόντος κανονισμού. Όταν κράτος μέλος υποβάλλει τέτοιο αίτημα, εφαρμόζονται τα άρθρα 2 έως 6 και το άρθρο 17 παράγραφοι 3 και 4 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1359, κατά περίπτωση. Όταν έχει ήδη κινηθεί διαδικασία για τη χορήγηση παρέκκλισης σύμφωνα με το άρθρο 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1359, τα κράτη μέλη δύνανται να υποβάλουν αίτημα εφαρμογής των παρεκκλίσεων που προβλέπονται στο άρθρο 6 του παρόντος κανονισμού στο πλαίσιο της εν λόγω διαδικασίας.

Άρθρο 8

Ειδικές διατάξεις και εγγυήσεις

Το κράτος μέλος που εφαρμόζει την παρέκκλιση που προβλέπεται στο άρθρο 6 ενημερώνει δεόντως τους υπηκόους τρίτων χωρών ή τους ανιθαγενείς τους οποίους αφορά η παρέκκλιση, σε γλώσσα την οποία κατανοεί ή ευλόγως εικάζεται ότι κατανοούν οι υπήκοοι τρίτης χώρας ή οι ανιθαγενείς, για τα μέτρα που εφαρμόζονται και τη διάρκειά τους.

([18]) Κανονισμός (ΕΕ) 2021/2303 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Δεκεμβρίου 2021, σχετικά με τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 439/2010 (ΕΕ L 468 της 30.12.2021, σ. 1).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ (ΕΕ) 2021/1148

Άρθρο 9

Τροποποιήσεις του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1148

Ο κανονισμός (ΕΕ) 2021/1148 τροποποιείται ως εξής:

1) Στο άρθρο 2, προστίθεται το ακόλουθο σημείο:

«11) "δράση αλληλεγγύης": δράση της οποίας το πεδίο εφαρμογής καθορίζεται στο άρθρο 56 παράγραφος 2 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1351 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου του Συμβουλίου (*), η οποία χρηματοδοτείται μέσω χρηματοδοτικών συνεισφορών που παρέχονται από τα κράτη μέλη, όπως αναφέρεται στο άρθρο 64 παράγραφος 1 του εν λόγω κανονισμού.

(*) Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1351 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, για τη διαχείριση του ασύλου και της μετανάστευσης και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2021/1147 και (ΕΕ) 2021/1060 και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 604/2013 (ΕΕ L, 2024/1351, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1351/oj).».

2) Στο άρθρο 10, προστίθεται η ακόλουθη παράγραφος:

«3. Στήριξη δυνάμει του παρόντος κανονισμού μπορεί επίσης να χρηματοδοτείται, για τους σκοπούς δράσεων αλληλεγγύης, από συνεισφορές των κρατών μελών και άλλων δημόσιων ή ιδιωτικών χορηγών οι οποίες παρέχονται ως εξωτερικά έσοδα για ειδικό προορισμό, σύμφωνα με το άρθρο 21 παράγραφος 5 του δημοσιονομικού κανονισμού.».

3) Στο άρθρο 12, παρεμβάλλεται η ακόλουθη παράγραφος:

«7α. Η συνεισφορά από τον προϋπολογισμό της Ένωσης μπορεί να αυξηθεί στο 100 % της συνολικής επιλέξιμης δαπάνης για δράσεις αλληλεγγύης.».

4) Στο άρθρο 29 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο, παρεμβάλλεται το ακόλουθο στοιχείο:

«αα) την υλοποίηση δράσεων αλληλεγγύης, συμπεριλαμβανομένης ανάλυσης των χρηματοδοτικών συνεισφορών ανά δράσεις και περιγραφής των κύριων αποτελεσμάτων που επιτεύχθηκαν ως αποτέλεσμα της χρηματοδότησης·».

5) Στο παράρτημα ΙΙ σημείο 1, προστίθεται το ακόλουθο σημείο:

«η) στήριξη δράσεων αλληλεγγύης, σύμφωνα με το πεδίο εφαρμογής της στήριξης που ορίζεται στο παράρτημα ΙΙΙ σημείο 1.».

6) Το παράρτημα VI τροποποιείται ως εξής:

α) στον πίνακα 1 σημείο Ι προστίθεται ο ακόλουθος κωδικός:

«030 Δράσεις αλληλεγγύης»·

β) ο πίνακας 3 τροποποιείται ως ακολούθως:

i) οι κωδικοί 005 και 006 αντικαθίστανται από το ακόλουθο κείμενο:

«005 Ειδικό καθεστώς διέλευσης που αναφέρεται στο άρθρο 17

006 Δράσεις που καλύπτονται από το άρθρο 85 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1240»·

ii) προστίθενται οι ακόλουθοι κωδικοί:

«007 Δράσεις που καλύπτονται από το άρθρο 85 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1240

008 Βοήθεια έκτακτης ανάγκης

009 Δράσεις αλληλεγγύης».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V

ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 10

Προσβολή από πλευράς των δημοσίων αρχών

Ο παρών κανονισμός δεν θίγει τη δυνατότητα των δημοσίων αρχών να προσβάλλουν διοικητικές ή δικαστικές αποφάσεις, όπως προβλέπεται στο εθνικό δίκαιο.

Άρθρο 11

Υπολογισμός προθεσμιών

Οι προθεσμίες που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό υπολογίζονται ως εξής:

α) αν μια προθεσμία προσδιορίζεται σε ημέρες, εβδομάδες ή μήνες, πρέπει να υπολογίζεται από τη στιγμή κατά την οποία επέρχεται ένα γεγονός ή διενεργείται μια πράξη· η ημέρα κατά την οποία επέρχεται το γεγονός ή διενεργείται η πράξη δεν υπολογίζεται στην εν λόγω προθεσμία·

β) προθεσμία που προσδιορίζεται σε εβδομάδες ή μήνες λήγει με την παρέλευση της ημέρας της τελευταίας εβδομάδας ή του τελευταίου μήνα, η οποία είναι η ίδια ημέρα της εβδομάδας ή η ίδια ημερομηνία του μήνα, αντίστοιχα, με την ημέρα κατά την οποία επήλθε το γεγονός ή διενεργήθηκε η πράξη που αποτελεί την αφετηρία της προθεσμίας· όταν, σε προθεσμία προσδιοριζόμενη σε μήνες, η ημερομηνία κατά την οποία θα πρέπει να λήξει η προθεσμία δεν υπάρχει στον τελευταίο μήνα της προθεσμίας, η προθεσμία λήγει τα μεσάνυχτα της τελευταίας ημέρας του τελευταίου αυτού μήνα·

γ) στις προθεσμίες συνυπολογίζονται τα Σάββατα, οι Κυριακές και οι επίσημες αργίες στο οικείο κράτος μέλος· όταν η προθεσμία λήγει Σάββατο, Κυριακή ή επίσημη αργία, η επόμενη εργάσιμη ημέρα λογίζεται ως η τελευταία ημέρα της προθεσμίας.

Άρθρο 12

Μεταβατικά μέτρα

Έως τις 12 Σεπτεμβρίου 2024, η Επιτροπή, σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη και τα αρμόδια θεσμικά και λοιπά όργανα και οργανισμούς της Ένωσης, υποβάλλει στο Συμβούλιο κοινό σχέδιο εκτέλεσης για να διασφαλίσει ότι τα κράτη μέλη είναι επαρκώς προετοιμασμένα για την εκτέλεση του κεφαλαίου ΙΙ του παρόντος κανονισμού έως την 1η Ιουλίου 2026, προβαίνοντας σε εκτίμηση σχετικά με τα τυχόν κενά που εντοπίζονται και τα απαιτούμενα επιχειρησιακά βήματα, και ενημερώνει σχετικά το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Με βάση αυτό το κοινό σχέδιο εφαρμογής, έως τις 12 Δεκεμβρίου 2024, κάθε κράτος μέλος, με την υποστήριξη της Επιτροπής και των αρμόδιων θεσμικών και λοιπών οργάνων και οργανισμών της Ένωσης, καταρτίζει εθνικό σχέδιο εφαρμογής στο οποίο καθορίζονται οι δράσεις και το χρονοδιάγραμμα για την υλοποίησή τους. Κάθε κράτος μέλος ολοκληρώνει την υλοποίηση του σχεδίου του έως την 1η Ιουλίου 2026.

Για τους σκοπούς της εφαρμογής του παρόντος άρθρου, τα κράτη μέλη μπορούν να χρησιμοποιούν τη στήριξη των σχετικών θεσμικών και λοιπών οργάνων και οργανισμών της Ένωσης, και τα ταμεία της Ένωσης μπορούν να παρέχουν χρηματοδοτική στήριξη στα κράτη μέλη, σύμφωνα με τις νομικές πράξεις που διέπουν τους εν λόγω φορείς, υπηρεσίες και οργανισμούς και τα εν λόγω ταμεία.

Η Επιτροπή παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς την υλοποίηση των εθνικών σχεδίων εκτέλεσης.

Άρθρο 13

Παρακολούθηση και αξιολόγηση

Έως τις 13 Ιουνίου 2028 και ανά πέντε έτη έκτοτε, η Επιτροπή υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο έκθεση για την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού στα κράτη μέλη και, όπου τυχόν απαιτείται, προτείνει τροποποιήσεις.

Τα κράτη μέλη, κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής, διαβιβάζουν τις αναγκαίες πληροφορίες για την κατάρτιση της έκθεσής της, το αργότερο στις 12 Σεπτεμβρίου 2027.

Άρθρο 14

Έναρξη ισχύος και εφαρμογή

1. Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

2. Ο παρών κανονισμός τίθεται σε εφαρμογή από τις 12 Ιουνίου 2026.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα στα κράτη μέλη σύμφωνα με τις Συνθήκες.

Βρυξέλλες, 14 Μαΐου 2024.

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο	*Για το Συμβούλιο*
Η Πρόεδρος	*Η Πρόεδρος*
R. METSOLA	H. LAHBIB